

Навчально-методична карта практичних занять до Теми №1.

Тема практичних занять до Теми № 1: Використання підтримок в різних видах хореографії.

Завдання практичних занять до Теми № 1: На основі опрацьованого самостійно та вивченого матеріалу закріпити знання даної теми.

План:

1. Використання підтримок в класичному танці.
2. Використання підтримок в народному танці.
3. Підтримки в сучасних танцях.

У результаті проведених практичних занять до Теми № 1 студент повинен знати: особливості використання підтримок в різних видах хореографії;

вміти: застосувати отримані знання при постановці дуетних танців.

1. В класичному хореографічному мистецтві акробатичні елементи використовуються як і в самих балетах, так і для підготовки артистів до різноманітних підтримок в танцювальних дуетах.

Танцювальний дует, як і *pasdedeux*, існував ще у XVIII-XIX століттях, коли написанням балетних вистав займалися такі прославлені майстри, як Доберваль, Дідло, Перро, Бурнонвіль, Петіпа. Більш ніж за півтора століття в дуеті, як і в *pas de deux*, змінилися техніка танцю, драматургічна побудова, акторське виконавство. У постановках Доберваля, Дідло, Перро та у балетмейстерів більш пізнього періоду з'являються танцювальні комбінації з підтримками, які і до цих пір ретельно вивчаються. Наприклад, такі дуети є в балетах «Марна обережність» (*pas de turban*), «Есмеральда» (*pas d'action*). Поступово в цих постановках дещо видозмінювалось. Якщо багато років тому Гренгуар, танцюючи з Есмеральдою на балу у Флер де Ліса, трохи підіймав її над підлогою, то в наші дні ця підтримка стала помітно складніше.

На початку XX століття театри наповнює новий глядач, і на зміну придворному балету приходять нове мистецтво хореографії, новий зміст у спектаклях. Змінюється і танцювальна форма, його мова. У дуетному танці з'являються елементи гімнастичних, часом акробатичних рухів. Такі балети, як «Крижана діва», «Лускунчик» (у постановці Ф.Лопухова), «Червоний мак» та інші вимагали від танцівників особливої спритності, сміливості, часом ризику. Для артистів запрошували педагогів з акробатики. Це було вчасно: дуже великий стрибок від старої класичної хореографії до нового, - просто революція в хореографії. У 20-30 роки XX століття в репетиційних залах театру артисти балету проробляли «колеса», «кульбіти», «фор-де-шпрунги», вставали на руки, розтягувалися в шпагати. Мистецтво балету шукало і, часом помиляючись, все ж знаходило нові форми, нові пластичні засоби для виразного танцю. Артисти класичного напрямку хореографії повинні мати гарну фізичну підготовку для того, щоб виконувати складні повітряні підтримки.

2. В сучасному народно-сценічному мистецтві використання підтримок та елементів акробатики демонструє спритність та вправність танцюристів, підсилює технічну сторону хореографічного твору.

Балетмейстер, включаючи акробатичні елементи в хореографічну композицію, не повинен порушувати художньо-органічну єдність руху, музики та акторської гри. К. Василенко у книзі «Лексика українського народно-сценічного танцю» зазначає, що «...включення того або ж іншого акробатичного трюку повинно бути підпорядковане образно-тематичному розвитку дії твору, бо інакше це буде лише формалістичне штукарство».

Акробатичні рухи, підняття партнерки, стрибки, які мають складну будову та техніку виконання, потребують чітких форм та фіксації у повітрі. У танцівника – це результат певного тренінгу: координації сили і темпів, вміння користуватись стійкістю корпусу, балансом.

Найхарактерніші для сучасної української народно-сценічної хореографії варіанти піднімання партнерки: жимом, тобто партнер піднімає танцівницю за рахунок м'язів рук; темпом, коли відчувається синхронність зусиль обох виконавців: поштовх-стрибок партнерки з місця чи з розбігу в одному темпі з просуванням партнера, який піднімає її на підтримку, та інші.

Деякі з віртуозних рухів не можна виконати без відчуття чіткої вертикальної осі (різновиди піруетів), без вертикальної та горизонтальної осі (млинки, повітряні розніжки). Надзвичайно важливо під час виконання віртуозного руху зафіксувати потрібну позу. Для виконання їх необхідна певна спортивно-акробатична підготовка танцюристів.

Якщо потреба у виконанні складної підтримки виправдана розвитком дії, то такі рухи необхідні в народно-сценічних танцях. Елементи акробатики, підтримок, карколомних стрибків маємо в «Метелиці» П.Вірського, «На Січі Запорізький» В.Михайлова.

3. Вивчаючи особливості хореографії танцю модерн, бачимо, що підтримки та акробатичні елементи в дуетних та масових композиціях практично не використовуються., особливо в хореографічних творах засновників цього напрямку. На сьогодні, в окремих випадках, в дуетних чи групових постановках можливе застосування великих стрибків, повітряних підтримок, та елементів індивідуальної акробатики.

Елементи акробатики, від простих до складних, а також повітряні підтримки підсилюють враження від хореографічних джазових композицій.

Гармонійне поєднання двох різних напрямків сучасного мистецтва, непередбачувана імпровізація плюс висока техніка – це джаз-модерн танець, який виник в 70-і роки ХХ століття в Америці. Основні принципи джаз-модерну можна окреслити як комплексний розвиток тіла танцюриста, формування загального атлетизму, активне пересування в танці, як по горизонталі, так і по вертикалі, ізольований рух різних частин тіла, використання складного ритму, взаємопроникнення музики і танцю.

Що стосується застосування підтримок, то в джаз-модерні можна зустріти різноманітні акробатичні елементи, що розкривають технічну

сторону виконавця і підсилюють ідею хореографічної композиції. Арсенал акробатичних трюків та елементів дуже широкий: від шпагатів, переворотів до складних повітряних підтримок, сальто та акробатичних трюків брейк-дансу.

Ще один напрямок танцювального мистецтва, який служить прикладом дуетного танцю – акробатичний рок-н-рол. Програма навчання містить тренувальні вправи і танцювальні рухи, які сприяють розвиненню танцювальної культури учнів. За період навчання танцівники опановують навички виконання від простих пів акробатичних елементів до складної польотної акробатики.

Рекомендована література

1. Базарова Н.П. «Классический танец. Методика четвертого и пятого года обучения» / Н.П.Базарова. – 2-е изд., испр. – Л.: Искусство, 1984. – 199 с.
2. Ваганова А.Я. «Основы классического танца». – учебное пособие, Л.: Искусство, 1963.
3. Василенко К.Ю. Композиція українського народно-сценічного танцю / Кім Юхимович Василенко. - К.: Мистецтво, 1983. - 95 с.
4. Василенко К.Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / Кім Юхимович Василенко. - К.: Мистецтво, 1996. - 496 с.
5. Голдрич О. Хореографія: Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю / Олег Голдрич. - Львів: СПОЛОМ, 2006. - 172 с.
6. Захаров Р. Сочинение танца: Страницы педагогического опыта / Ростислав Владимирович Захаров. - М.: Искусство, 1983. - 224 с.
7. Лопухов Ф.В. «Хореографические откровенности» / Ф.В.Лопухов. - М., 1972.
8. Мессерер А. «Уроки классического танца» / А.Мессерер. – Всероссийское театральное общ., М.: Искусство, 1967.
9. Серебренников Н.Н. Поддержка в дуэтом танце: Учеб.-метод. пособие. 2-е изд., доп. / Николай Николаевич Серебренников - Л.: Искусство, 1979. - 151 с.
- 10.Тарасов Н. «Классический танец» / Н.Тарасов. – М., Искусство, 1971.
- 11.Шевченко В.Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: Навчально-методичний посібник / Валентин Тихонович Шевченко. - К.: ДАКККіМ, 2006. - 184 с.
- 12.Балет: энциклопедия./ Гл. ред. Ю.Н. Григорович. – М.: Советская энциклопедия, 1981. – 623 с.